

Om värdet av ett maktskifte

Hans Bergström är docent i statsvetenskap och före detta chefredaktör för Dagens Nyheter. Han bor numera i Florida.

GÖRAN PERSSON KALLAR de fyra oppositionspartierna för "Maktalliansen". Det sker med klar avsikt. Han vill ge bilden att den som eftersträvar skifte av regering har enkla maktmotiv, snarare än att sträva efter en bättre politik. Vilket som är det stora Maktpartiet i Sverige torde vara uppenbart. Socialdemokraterna har haft statsministerposten under 65 av de 74 åren sedan 1932. Det utgör 88 procent av tiden. Efter valförlusterna 1976 och 1979 samt de borgerligas återkomst 1991 såg det ut som om Sverige gått in i en öppnare politisk era. Men nu har socialdemokraterna åter regerat i 12 år. Och behåller partiet makten även efter årets riksdagsval kommer den nya sammanhängande regeringsperioden att utsträckas till minst 16 år. Detta är extraordinärt i en demokrati.

Det är inte bra för ett land om alla vänjer sig vid att ett parti nästan alltid har hand om regeringsmakten.

● Det leder till anpassningsmekanismer som sänker taket i samhällsklimatet. Organisationer, myndigheter, företag, medier, forskare, medborgare – alla tror sig veta vilken makt de är beroende av för lång tid framåt. Detta bidrar till försiktighet redan för att inte bli utstämplad från karriärer och samhällsdebatt. Sverige är ett tätt sammanknutet konsensusland, liksom Japan, och det krävs inte mer än subtila signaler för att var och en ska veta de lämpliga gränserna för det avvikande.

● Med samma parti alltid vid makten kommer också samma tabun att gälla (såvida inte en djup kris tvingar fram omprövning). För en socialdemokratisk regering är det tabu att avskaffa förmögenhetsskatten, tabu att ta bort den utbildningsskatt

som alltså benämns "värnskatt", tabu att öppna arbetsmarknaden genom att liberalisera las, tabu att släppa fram en privat tjänstesektor inom vård och skola. Den socialistiska ideologin samt partiets inre koalitioner tillåter det inte.

OM REGERINGAR VÄXLAR kan tabun brytas. Bildregeringen, 1991–1994, införde friskolereformen, avreglerade telemarknaden och skärpte de extremt kostnadsdrivande reglerna för arbetsskadeförsäkringen (där lärare kunde få livsvarigt bidrag för att föräldrar varit kritiska på ett föräldramöte). När detta väl var gjort godtogs det även av

socialdemokraterna 1994. Ledningen visste att reformerna var bra – den kunde bara inte genomföra dem själva. Med socialdemokraterna cementerat vid makten får aktivisterna åter ökad tyngd. Friskolereformen är i direkt fara vid fortsatt socialdemokratisk regering, de striktare reglerna för arbetsskadeförsäkringen likaså.

● **VARJE PARTI HAR** sina alliansförhållanden. De styr vad man förhandlar om, vad man ser, vilka opinioner man tar särskild hänsyn till. Socialdemokraternas allians är med vänsterpartiet (före detta kommunisterna) och med miljöpartiet de gröna. Vänsterpartiet är emot en öppen marknadsekonomi. Miljöpartiet är i grunden emot vår civilisation

och ekonomisk tillväxt. Hur kan ett tätt samarbete med dessa två leda till den politik Sverige behöver för att konkurrera i den nya globala ekonomin? Hur kan vi få en kraftfull satsning på en vetenskaplig elit, med partier som är emot "elitism"?

Socialdemokratin har historiskt sina goda drag, som en tro på

rationalitet, modernitet, fri handel, utbildning för alla och ett bättre liv via ekonomisk tillväxt. Men i koalition med vänsterpartiet och miljöpartiet är det inte dessa drag hos partiet som främjas utan andra drag, som är sämre för Sverige – däribland fördelningsfundamentalism, en stel syn på vinst i tjänsteföretag och en äventyrlig energipolitik (nu ska även oljan avvecklas till 2020 utöver kärnkraften).

EN FORTSATT ALLIANS, s, v, mp, fyra år framåt som resultat av valet nu i september leder in i svår baksmälla, både mentalt och ekonomiskt.

En fortsatt allians, s, v, mp, fyra år framåt som resultat av valet nu i september leder in i svår baksmälla, både mentalt och ekonomiskt.

Hans Bergström, fd chefredaktör för DN